

Broasca țestoasă cea fermecată

de Petre Ispirescu

A fost odată un împărat, și el avea trei feciori. Când le-a venit și lor vremea de însurătoare, le-a zis împăratul:

- Dragii mei copii, v-ați făcut mari; mergeți de vă căutați ursitele, ca să intrați și voi în rândul oamenilor.
- Vorbele tale, tată, sunt pentru noi ca o icoană la care ne închinăm, răspunseră copiii și, după ce îi sărutară mâna, se gătiră, care mai de care, să plece mai curând.

Fiul cel mare se îmbracă cu hainele ce le avea el mai bune, luă oaste cu dânsul și bănet de ajuns. Mergând spre răsărit, ajunse la curtea unui împărat care avea o fată, singură la părinți. O peți de la tatăl ei, împăratul, și învoiala se și făcu. Asemenea și cel mijlociu, după ce se dichisi și el cum știe mai bine, plecă și el înspre apus. Ajunse și el la curtea unui alt împărat, carele asemenea avea o fată. Făcură vorba, și iute, iute, se logodi și el cu dânsa. Pe fiul cel mai mic, însa, nu-l trăgea inima a pleca în pețit. Dară n-avu ce-și face capului, căci tată-său îl trimitea mereu să caute a se căpătui și el. Luă și dânsul niște haine, numai să nu zică nescine că nu s-a gătit, și de cheltuială ce pe apă nu curge, și plecă și el, știi, cam în dorul lelii.

Dară unde să se duca? Nici el, iaca, nu știa. Mișcă și el picioarele a lene, unul după altul înaintea lui, numai să zică că umblă, apucă pe o cărare ce întâlnește în cale, și merse pe ea, fără să-și dea seama unde se duce. Când, ce să vezi d-ta? Poteca pe care apucase, îl scoase drept la un eleșteu mare. În cale văzu o nuiă lungă de alun pe care o luă, așa de florile mărilor, fără să știe ce are să facă cu dânsa. Ajungând pe marginea eleșteului, se așeză și el acolo jos, și, privind cu nedomirire, ia așa numai ca să zică și el că face ceva, bălăcea cu nuiua prin apă, și făcea haz cum sar stropii de apă, când o lovea. Apoi începu a cugeta. El vedea că fiecare strop de apă, când pica înapoi la matcă, se face câte un cerc imprejurul lui, și de ce merge se mărește, până ce intră iarăși în sânul matcei de unde a ieșit, fără mai pe urmă să se cunoască nici locul unde a picat stropul, nici întinderea cercului din jurul lui, ci totul ramânea ca mai-nainte, adică fața apei lucie ca o oglindă.

El era dus cu gândurile. Se uita și nu mai vedea, tot da cu nuiua în apă, și nu știa ce făcea. Nu mai știe dacă este, ori nu mai este. Când, iată că o broască țestoasă ieșise pe luciul apei, și se uita galeș la dânsul. Unde lovea el cu nuiua, și unde se deschideau talazurile care înconjură vârful nuiiei, acolo, tașt! și dânsa, și ochii de la dânsul nu și-i mai lua. Se uită la dânsul, parcă să-l soarbă cu privirea. Dară el nu vedea, nu auzea. Atâta era de dus cu mințile. În cele din urmă, cum, cum, băgă de seamă că o broască țestoasă se ține după vârful nuiiei lui. Se uită și el la dânsa, și parcă îi zicea inima ceva, dară nu pricepu nimic. Când se trezi bine din cugetările lui, văzu că soarele da în asfințit. Se sculă binișor, fără să-i pese de ceva, și se duse acasă. A doua zi iarăși așa făcu, fără să-i plesnească prin cap ceva, și fără să-și mai aducă aminte că plecase în pețit. A treia zi, cum se sculă, plecă iarăși la marginea eleșteului. Pasămite îl trăgea așa la ursita lui. Și cum sta el acolo și se juca cu nuiua în apă, iară broasca țestoasă îi tot sărea pe dinainte și se uita la dânsul cu dor, își aduse aminte, la urma urmelor, că el era plecat în pețit, și că frații lui erau a se întoarce a doua zi cu logodnicele lor.

Tocmai când voi să se scoale și să plece spre a merge să-și încerce și el norocul, iată că broasca mai tâșni o dată, iar el își aruncă ochii la dânsa mai cu băgare de seamă. Se uită drept în ochii broaștei, și simți un nu știu ce, colea la inimioară, pare că îl săgetase ceva. Șezu iarasi jos. Ar fi voit sa plece, dara parca il pironise cineva locului. Mai voi el sa faca ceva cumva, așa ca să se depărteze, dară în deșert.

Picioarele nu se mai mișcă, ca și când ar fi fost butucite. Se miră de astă lânzeală. Și, mai aruncându-și căutătura la broască, văzu ochii ei, pare că străluceau de un foc ce simțea că îl atinge. Atunci își luă inima în dinți și strigă:

- Asta să fie logodnica mea.

- Îți foarte mulțumesc, dragul meu iubit, îi răspunse atunci broasca. Cuvântul tau a sfârâmat toate farmecele ce mă țineau înlănțuită. Tu ești ursitul inimii mele. Pe tine te voi urma până voi avea viața în mine.

Se sperie oarecum, fiul de împarat, când auzi pe broască vorbind. Ar fi rupt-o d-a fuga, dară graiul ei era dulce și viersul cu lipici ce avea îl făcu să-i ramâie tălpile lipite de locul unde sta. Broasca se dete de trei ori peste cap și se făcu o zâna gingase, și plăpândă, și frumoasa; cum nu se mai afla sub soare. Îi venea flăcăului, de drag, să o soarbă într-o lingură de apă. Dară se opri, și nu facu nici o mișcare, ca să nu supere ori să îndărătnicească pe zână a veni după el, căci simți că, de aci înainte, fără dânsa nu va putea trăi. Se puseră la vorbă, și nici ei nu știau ce vorbesc. Aci începeau una, aci lăsau alta, pâna ce se pomeniră că amurgise. Și fiindcă a doua zi era să vie frații cu logodnicele lor, spuse zânei că se duce să înștiințeze și el pe tătâne-său că a să-și aducă și el logodnica.

Broasca intră iarăși în eleșteu, iară dânsul plecă la curtea împărătească. Mergea el, dară parcă-l tot oprea cineva în cale. I se părea că-l trage cineva de la spate de haine. El se tot întorcea de se uita înapoi. Nu vedea nimic, însa el își tot întorcea capul și se uita. Noroc că i se scurtase calea și ajunse acasă, căci, de ținea drumul mai lung, te miră de nu rămânea cu gâtul strâmb, de atâta uitat înapoi. Dacă ajunse și găsi pe toți ai lor adunați la tatăl său, începu să le povestească șiretenia celor ce i se întâmplase. Când ajunse să le spuie că a zis broaștei: "Tu să fii logodnica mea", toți se umflară de râs deodată și începu a-l cam lua peste picior cu vorbe în doi peri și cu glume nesărate. Vru el să le spuie cine a fost broasca, dară nu-i deteră răgaz, căci îi luau vorba din gură, și-l cam dedeau în târbăceală cu graiuri care mai de care păcălitoare.

Dacă văzu, tăcu din gură și înghiți rușinea ce-i făcură frații înaintea tatălui său. Se gândi el: "Acum o mie de vorbe un ban nu fac. Lasă, își zise el, să vedem că cine râde mai la urmă, râde mai cu folos".

A doua zi fiecare flăcău zbură la logodnica sa. Iară împaratul puse de împodobi palatul și cetatea cât se putu mai frumos, ca să-și priimeasca nurorile. Oamenii umblau cete, cete prin cetate, ca în zi de sărbătoare, ostașii se gătiră ca de alai, până și copiii se veseleau de veselia împăratului. Veniră unul după altul feciorii cei mai mari ai împăratului cu logodnicele lor. Ce e drept, și ele erau frumoase, hainele pare că le erau turnate pe dânsule. Fiecare își adusesese zestre însemnată: robi, cai, căruțe ferecate; și le priimise împaratul cum se cuvine împaraților și fiilor de împarați.

Ei, dacă se adunara la un loc, aduseră vorba iarăși despre broasca fratelui lor celui mai mic, și începură împreună cu logodnicele lor a grăi despre dânsul cam în dodii. Îi ținură de rău tatăl lor, căci de, orice s-ar zice, fiu îi era și ăl mic, și îl durea la inimă când îl luau în răs, dară toate fură în deșert, căci, deși nu mai vorbea de rău aieva în fața împăratului, pe din dos, însa, își băteau mendrele, cum voiau, își dedeau coate de râdeau, și chiar se vorbiră, amândoi frații cu logodnicele lor, să facă pe fratele lor mai mic de răs și ocară, când va veni cu broasca țestoasă înaintea împăratului. Fiul cel mic al împăratului dacă se duse și el să-și aducă logodnica, broasca cea țestoasă ieși din eleșteu la dânsul, se dete de trei ori peste cap și se facu om ca toti oamenii. Vorbiră ce vorbiră, apoi fiul împăratului îi zise să se gătească să meargă. Atunci ea îi răspunse:

- Dragul meu logodnic, trebuie să știi că și eu sunt fată de împărat, și încă fată de împărat mare, și avut, și puternic. Dară blestematele de farmece ne-a acoperit palaturile cu apa aceasta murdară, împarația ne-a fost răpit-o dușmanii, și pe mine m-a făcut precum m-ai văzut. Vorbele ei microase, viersul ei plăcut,

de pare că te ungea la inimă, nu altceva, zăpăcise oarecum pe bietul fecior de împărat, dară, fiindu-și firea și nepierzându-și cumpătul, el îi mai zise:

- Lasă astea acum. Odată dacă te-am ales, tu ești a mea, vorbească lumea ce va vrea. Gătește-te, îți zic, și aidem, că ne așteaptă tatăl, cu frații și cu cumnatele mele.
- La noi este obiceiul, adăugă zâna, ca înainte de a merge la cununie, să ne îmbăiem.
- Ne vom îmbăia la palaturile tatălui meu, răspunse el.
- De ce să mai facem p-acolo tevdură? Să ne îmbăiem aci.

Și făcând un semn cu mâna, apa eleșteului se trase într-o parte și într-alta, și în locul lui se văzură niște palaturi, strălucitoare de podoabe, încât la soare te puteai uita, dară la dânsle ba. Aurul cu care erau poleiți stâlpii și ciubucele de pe lângă streășină licărea de-ți lua ochii. Zâna luă de mâna pe fiul împăratului și intră în palat. Vezi că el rămăsese cu ochii blejdiți, ca unul ce nici dânsul, deși era fecior de împărat, nu mai văzuse asemenea scumpeturi. Și fiind gata băile și apa încropită, numai ca laptele când îl mulge de la oaie, intrară fiecare în câte o baie și se îmbăiară. Fiul împăratului nu cuteza să calce pardoseala băii și pe velințele cele de mare preț ce erau așternute prin palat, de milă să nu le strice frumusețea.

Baia era pardosită cu tot felul de marmură lustruită și adusă din meșteșug așa, încât închipuia fel de fel de flori, de pasari și câte nagode toate. Apa ciuruia din țeve aurite și o lua cu nastrape și cu căușe de aur. Ștergarele erau de mătase și în țesătura cu fir de cel mai bun și cu mărgăritare. După ce ieșiră din baie și se îmbrăcară, trecură prin grădină, unde mirosul florilor îi îmbăta. Zâna porunci și trase la scară o căruță ferecată în aur, cu patru telegari de mâncau foc. Căruța era împodobită cu pietre nestemate de sclipeau în fața soarelui ca cine știe ce lucru mare. Ei se urcară. Cum se puse el lângă dânsa, un luceafăr se așeză pe fruntea ei, și așa strălucea de orbea pe cei ce se uitau asupra dâșilor. Amândoi erau îmbrăcați cu niște haine scumpe și foarte frumoase. Caii porniră. Dară zburau de parcă n-atingeau pământul, iară nu că mergeau. Într-o clipă ajunseră la împăratul, tatăl băiatului, carele îl aștepta și se ciudea de atâta întârziere.

Când îi văzură, toți înțeleseră că aceasta era femeie de pe alte țărâhuri, și laudau pe fiul de împărat pentru o așa nimerită și neașteptată alegere. Frații cei mai mari o mâlciră, vazând atâta frumusețe și atâta bogăție. Mai mare strălucire și gingășie ca aceasta nu se mai văzuse sub soare și pe la dâșii pâna atunci. Începură a-și da coate, a-și veni în cunoștință și a se căi de râsul ce făcuseră de fratele lor. Împăratul nu mai putu de bucurie, când văzu că fiul său cel mai mic îi aduce în casă minunea minunilor. Zâna se purta cu mare bunăcuviință, și vorbi astfel încât robi toate inimile. Oaspeții nu-și mai luau ochii de la dânsa și urechile lor nu mai ascultau alte vorbe, decât vorbele ei, că mult erau cu lipici.

Fiii cei mari ai împăratului povățuiră pe logodnicele lor ca să facă și ele tot ce vor vedea pe zână că face, și la cununie și la masă. Împăratul își împlini pofta inimei lui. El dorise, vezi, să-și cunune toți copiii într-o zi, și așa și făcu. Era vesel împăratul pentru aceasta, cât un lucru mare. După ce se cununară fiii împăratului cu logodnicele ce-și aleseseră fiecare, se prinseră în horă și jucară, ca la nunta unui împărat. Ceilalti jucau, nu jucau, dară zâna când juca, părea că n-atinge pământul. Lumea privea și i se umplea inima de mândrie, căci fiul cel mic al împăratului lor adusese o așa zâna să domnească. Oamenii se luau la prinsoare că nici în cer nu se găsea o mai mare frumusețe ca ceea ce aveau ei dinaintea ochilor lor.

Între acestea veni seara, și se puse o masă d-alea împărăteștile. Împrejurul mesei împărătești, o mulțime de alte mese erau puse pentru boierime, pentru negustorime și pentru prostime. Se puseră la masă.

Nurorile cele mari ale împăratului țineau ochii ținta la zână să vadă ce face ea ca să facă și ele, după povața soților lor. Zâna, din fiecare fel de bucate ce se aducea la masă, lua câte niște și băga în sân. Asemenea făcură și cumnatele ei. Mâncară și se veseliră cât le ceru inima. Când se sculară de la masă, zâna se duse la împăratul socru, îi sărută mâna, îi mulțumi, și, scoțând din sân, de unde băgase bucatele, un mănunchi de flori bine-mirositoare, i-l dete ca semn de iubire fiiască.

Odată se umplu locul de un miros așa de frumos și strein, cum nu mai mirosise oamenii locului aceluia. Atunci toți într-o glăsuire strigară: "Să ne trăiască doamna și împărăteasa noastră", iară ea, fără a se mândri, se trase din naintea împăratului cu totul smerită și se așeză lângă soțiorul ei. În calea ei, începu a curge de printre încrețiturile hainei sale mărgăritare, de umplu locul; iară mesenii, cu buni, cu proști, se plecară și le adunară. Ducându-se și nurorile cele mai mari ale împăratului să-i mulțumească, îi sărutară și ele mâna. Când voriră însă a scoate și ele din sân ce puseseră în timpul mesei, băgară de seamă că hainele lor sunt murdare și terfelite de bucate, încat nu mai semănau a haine puse pe om, ci a alte dihăanii, și se facu un râs de mila lor în toată nunta, încât plecară umilite în camerile lor ca să se schimbe, fiindcă nu mai era chip a mai sta așa îngălate la nuntă.

Atunci mulțimea, cu mic, cu mare, și împăratul împreună cu dânsa, strigară într-un grai, că acești soți să-i domnească de aci înainte. Împăratul se coborî din scaun, și se urcă fiul cel mic cu soția sa. Această împărăteasă cu rostul ei cel blajin, cu purtarea cea cumpătată, se făcu de o iubiră pâna și cumnatele ei. Iară fiul împăratului, cu agerimea minții lui, cu înțelepciunea cea firească și cu povețele împărătesei, soțta lui, domni în pace, în liniște și în veselie toată viața lui.

Eram și eu p-acolo. Și fiindca am dobândit și eu un os de ros, mi-am pus în gând să vă povestesc, boieri d-voastră, lucruri care, de s-ar crede, m-ar da de minciună.